

CCM geeft meerwaarde

Verwerking van maïs tot krachtvoer groeit langzaam

Langzaam, heel langzaam stijgt het gebruik van CCM in Nederland. Naast de varkenshouderij groeit ook de belangstelling in de melkveehouderij als een manier om de krachtvoerkosten te verlagen. Juist daar liggen volgens de gebruikers nog kansen voor loonwerkers om in de veehouderij wat meerwaarde te realiseren.

De redenen voor veel loonbedrijven om in CCM (corn cob mix) te investeren, zijn vaak simpel. Gerrit Westerveld uit Bredenbroek en Henk Prinsen van CWV Barlo redeneren gelijk. Het is een mooie aanvulling op het seizoen en biedt mogelijkheden om de combine wat rendabeler te maken.

CCM is in de varkenshouderij al lang gemeengoed. Veel varkenshouders gebruiken het als vaste aanvulling in het rantsoen. Vooral bedrijven die om het bedrijf grond hebben liggen, gebruiken dit graag voor de teelt van korrelmaïs. Gemalen is dit een mooi product om zelf in te kuilen. Dit ingekuilde product heeft een hoge voedervoorwaarde, zeker 200 tot 250 VEM hoger dan krachtvoer, en bekend is dat varkens er sneller van gaan groeien.

Tegelijk met de groei van het gebruik van CCM is het aantal bedrijven dat CCM maakt toegenomen. Directeur Gerard Zweers van AgriTech schat dat hij de afgelopen tien jaar zeker vijftig verschillende molens heeft verkocht. Zijn bedrijf is tegenwoordig leverancier van de twee belangrijkste merken. Willemsen levert de grote, min of meer stationaire molens die een capaciteit hebben van vijftig tot meer dan

honderdvijftig ton per uur. Daarnaast zijn er de Geringhoff-molens, die AgriTech vooral op de markt brengt voor malen inclusief baggen (slurven). "In het verleden zijn hiervoor de Dewa's gebruikt, maar die gaven veel te veel problemen. Daarom is de toenmalige importeur Visscher Holland er ook mee gestopt. We kwamen toen in contact met Geringhoff en hebben dat toen als alternatief op de markt gebracht."

Zes jaar ervaring

Een van de bedrijven die met de Geringhoff-baggingmachine werkt, is Westerveld uit Bredenbroek. Het bedrijf heeft al ruim zes jaar ervaring met het aanbieden van baggingssystemen, vertelt directeur eigenaar Gerrit Westerveld. "Zes jaar geleden zochten we naar mogelijkheden om onze combine wat beter rendabel te maken. Dit was een ideale oplossing, omdat we er niet alleen combinewerk bij kregen, maar ook ons seizoen wat konden verlengen. Westerveld koos voor het baggingstelsel omdat hij mogelijkheden zag om ook bij melkveehouders een nieuwe markt aan te boren. Daarmee zou hij

ook geen concurrent zijn van collega's die al met gewone hamermolens aan de slag waren. Om belangstelling bij de veehouders te creëren, organiseerde Westerveld een informatieavond om duidelijk te maken wat de voordelen van CCM in het rantsoen zijn. "We begonnen ook nog met geplette tarwe, maar door de derogatieregelgeving was dat snel verdwenen. Jammer, want dat paste mooi in een schema met graslandvernieuwing. Nu maken we vooral CCM, maar het is moeilijk om dat bij melkveehouders aan de man te brengen. De voorlichters van de veevoerindustrie zien dat niet zitten en daardoor is het moeilijk om de melkveehouders enthousiast te krijgen. Eigenlijk zou ik er zelf meer mee aan de slag moeten, maar daar heb je dan net te weinig tijd voor."

Dat is jammer, vindt Westerveld, want het kan voor melkveehouders zeker interessant zijn. "Degenen die CCM gebruiken, stappen er niet snel meer vanaf, het is alleen moeilijk om nieuwe klanten te krijgen", aldus de ondernemer. Door samenwerking met collega's slaagt hij er desondanks in om per jaar toch voldoende uren met de machine te maken. "Het afgelopen jaar hebben we zo'n 150 hectare maïs en toch nog 80 hectare graan in de slurf gedraaid."

Hogere prijs

Een andere reden waarom het gebruik voor melkvee niet stijgt, is volgens Henk Prinsen van CWV Barlo de veel hogere prijs voor maïs. "Een paar jaar geleden reden wij nog maïs van Duitsland naar Nederland vanwege de lage prijs en omdat er in Nederland vanuit de melkveehouderij wel vraag was. Nu is het omgekeerd. De Duitse biogasinstallaties vragen zoveel maïs dat er nu volop vanuit de grensstreek naar Duitsland gaat", vertelt hij. Door de hogere prijs die dit tot gevolg heeft, is de belangstelling van melkveehouders ook tanende, merkt Prinsen. "Het prijsverschil is te klein ten opzichte van gewoon krachtvoer, zeker als je ziet hoeveel extra werk het is."

Toch slaagt de werktuigencoöperatie er wel in om de molen steeds beter bezet te krijgen. De inmiddels drie jaar oude Willems-molen maakte vorig jaar al bijna 300 uur. "Dat is bijna allemaal voor varkenshouders die zelf grond hebben en daar maïs op telen. Voor hen is het interessant om zo voer van eigen land te hebben."

Ondanks dat interessante saldo is het elk jaar nog afwachten hoeveel hij te malen krijgt. "Het blijft afhangen van de behoefte aan snijmaïs. Is de prijs daarvan hoog, dan gaat er gewoon minder in de CCM. Valt de prijs tegen, dan zie je dat het interessant wordt en schakelen mensen weer om."

Melkveehouder Gerard Herberts

"Ik zou er maïs voor kopen"

Drie jaar geleden begon Gerard Herberts uit nood met CCM. Nu zou hij het niet meer kwijt willen. "Ik zit met mijn krachtvoerverbruik nu zo laag, dat ik uit de vergelijkingsgroepen van de veevoercoöperatie ben gehaald."

Herberts is een veehouder met een duidelijk doel. Hij streeft ernaar om een zo laag mogelijke kostprijs te halen, met daarnaast een maximale omzet uit omzet en aanwas (de verkoop van koeien en kalveren). Om dat te realiseren, begon hij drie jaar geleden met CCM. Toen was dat een noodgreep, omdat de maïs zo goedkoop was. "Ik heb op mijn bedrijf altijd te veel voer, dus probeer ik in het najaar wat te verkopen. De prijs was echter zo slecht dat ik op zoek ging naar andere oplossingen. Mijn voorlichter tipte me toen dat Westerveld CCM in slurven maakte. Hij zag daarin wel een oplossing."

Inmiddels voert hij de CCM al drie jaar en is hij zeer tevreden over het resultaat. Gemiddeld voert hij nu twee tot tweeënhalve kilogram CCM per koe per dag in het basisrantsoen. Dat gaat in de voermengwagen en alle koeien krijgen hetzelfde. Een van de angsten van veel veehouders bij het gebruik van CCM is de vervetting van de koeien. Het probleem kent Herberts, maar hij heeft er geen last van. "Ik hou het wel goed in de gaten. Daarom doe ik elke maand met de dierenarts ook een gezondheidscontrole. Worden ze te dik, dan doe ik de hoeveelheid krachtvoer verder omlaag."

Het past allemaal in zijn filosofie om met zo min mogelijk krachtvoer een maximaal resultaat te halen. "Mijn streven is om de koeien maximaal uit het basisrantsoen te laten eten. In mijn voerprogramma streef ik naar de laagst mogelijke krachtvoergift zonder dat je het merkt in de productie. Op die manier kom je op het hoogste saldo per koe."

Het maakt hem een blijde veehouder. "Ik wil zo min mogelijk voer aankopen. Daar heb ik namelijk elke dag plezier van. Ik hou een hoge liquiditeit en kan tegen lage kosten melken. Vorig jaar zat ik op € 4,60 aan krachtvoerkosten per 100 kilogram melk, bij een productie van bijna 9000 kilogram melk per koe met 4,6 procent vet en 3,6 procent eiwit. Per hectare is dat 13.000 liter melk." Het vertaalt zich in het gebruik van twaalf kilogram krachtvoer per 100 kilogram melk. Tegelijk verkoopt hij ook nog steeds ruwvoer.

Zijn prestaties zijn zo uitzonderlijk dat hij bij de bedrijfsvergelijking van de veevoerfabriek uit de lijsten is gehaald. "Ik wijk zoveel af van het gemiddelde dat ze me daar niet in willen hebben. Het geeft te veel vragen", aldus Herberts. Juist daarom snapt hij niet dat niet veel meer melkveehouders de stap zetten. "Sinds ik CCM ben gaan voeren, zijn niet alleen mijn kosten gedaald, maar zijn de koeien ook gezonder geworden. Ik heb minder klauwproblemen en ook van slepende melkziekte heb ik minder last. Het grote voordeel is namelijk dat je via de CCM snel heel veel zetmeel en dus energie in de koe brengt."

Omdat de koe maar een beperkte hoeveelheid ruwvoer kan opnemen, heeft hij de hoeveelheid snijmaïs in het rantsoen teruggebracht. "Daarvan heb ik nu minder, dus dat komt goed uit. In plaats daarvan krijgen ze meer gras, waardoor ik ook weer meer voer van eigen land kwijt raak. Het enige wat je goed in de gaten moet houden, is de mineralenvoorziening. Die mineralen moet je wel extra toevoegen, omdat ze met krachtvoer nu te weinig krijgen." Voor het uithalen van de CCM gebruikt Herberts een minishovel. Die past precies in de slurf. Handwerk is alleen het open snijden van het plastic en af en toe het opschudden om het laatste van de grond te krijgen. Van ongedierte of vogels heeft hij nauwelijks last. Voor hem staat daarom vast dat hij CCM blijft voeren. Sterker: als hij onvoldoende maïs zou hebben, zou hij er de maïs voor aan kopen. "Ik wil het gewoon niet meer missen."

Zonder storing

Over de werking van de molen zijn Prinsen en vaste machinist Andre te Brake zeer te spreken. "In drie jaar tijd hebben we niets gehad. Ja, wel eens een slangetje dat barstte of een klein storinkje, maar feitelijk draait hij probleemloos", zegt hij. Het enige waar ze zich wat zorgen om maken is het zuur dat wordt gebruikt en flink inwerkt op de lak. "Dat ziet er niet uit", stelt Prinsen vast. Aan de keurig winterklare machine is te zien dat niet past bij de manier waarop hier met het materieel wordt omgegaan.

Zweers verwacht niet dat het aantal bedrijven dat actief is met CCM nog veel zal groeien. "De markt is aardig verdeeld. Wat we zien, is dat er vooral sprake is van capaciteitsvergroting. Bedrijven die investeren, maken vaak een moderniseringsslag en kiezen voor grotere machines. Daardoor neemt de capaciteit nog flink toe." Wel ziet hij mogelijkheden voor uitbreiding in de melkveehouderij gebieden met de Geringhoff machine. "Die kan goed kleine partijen conserveren en daar helpen het ruwvoerverschot te verminderen."

Tekst & foto's: **Toon van der Stok**

Vanuit de cabine heeft de machinist goed zicht op het vullen van de molen en de afvoervijzel. De cabine heeft airco en is stil.

Willemsen

De grootste leverancier van molens is het Duitse Willemsen. Dit zijn allemaal molens met een eigen motor. Vroeger waren dat Scania's, maar nu liggen er Mercedes en MAN motoren onder de kap. Het zijn dezelfde motoren die ook in bijvoorbeeld de Krone-hakselaars liggen. De kleinste molen heeft 353 kW (480 pk), de grootste gaat naar 809 kW (1100 pk). De capaciteit wordt bepaald door de breedte van de molen. Bij Barlo draait de kleinste, deze heeft een vermogen van 353 kW (480 pk) en een maalunit van 40 centimeter breed. Dit kan oplopen tot 80 centimeter op de grootste modellen. Over de hamers is Barlo goed te spreken. Pas na tweeënhalve jaar moest hij ze voor het eerst omdraaien. De volgende keer moeten ze helemaal worden omgedraaid. Willemsen heeft dan de service dat de hele unit naar de fabriek kan en daar opnieuw wordt gebalanceerd. De maalgrootte is eenvoudig te verstellen met de losse zeefdelen. Door de relatief bescheiden grootte zijn deze ook gemakkelijk handmatig te verwisselen.

Belangrijk voor de machinist is de nieuwe cabine. In de serie die komend najaar op de markt komt, is deze verplaatsbaar over een rail. Dit geeft extra ruimte voor een verbeterde luchttoevoer. Gemiddeld ligt het brandstofverbruik op 1,0 tot 1,5 liter per ton. Prinsen streeft ernaar om altijd met twee combines op een perceel bezig te zijn. Daardoor verloopt de oogst voldoende snel en kan hij de molen net aan de gang houden.

Geringhoff

De door de aftakas aangedreven Siloforce die AgriTech levert, komt van Geringhoff, ook een Duitse fabrikant. Deze molens hebben een iets ander maalprincipe, waarbij er geen hamers, maar een soort messen worden gebruikt. Deze slaan de korrel fijn langs een plaat met verstelbare tegenmesses of wanneer een grof gemalen produkt gewenst is een gladde plaat. De capaciteit ligt op 15 tot 50 ton per uur. De molen kan in verschillende vormen worden geleverd; met of zonder bagginggedeelte en daarnaast met of zonder maalunit. Zonder maalunit kan hij worden gebruikt om producten in de slurf te persen. Westerveld zet de molen in het najaar op de baggingmachine. De gemalen CCM wordt dan direct aangezuurd en door de vijzel in de slurf geperst. Voor de machine heeft Westerveld komend seizoen een Fendt 930 staan. Daarmee haalt hij een capaciteit van vijftien ton per uur. Het brandstofverbruik ligt dan op 1,5 tot 2,0 liter per ton.

Bij de meeste klanten rekent Westerveld een vast bedrag per uur. Afhankelijk van de capaciteit komen de kosten volgens hem op ongeveer 4,5 cent per kilogram, inclusief oogst en inslurven. Hij werkt daarbij met één combine en één overlaadwagen. De overlaadwagen zorgt voor voldoende buffer om de combine continu aan de gang te houden.

